

CO JE ĀĀESKĀ, TO JE HEZKĀ - 1

NedĀle, 01 Ānor 2015

PĀĀejmání slov z jiných jazykĀ je zpĀsob rozĀiĀování slovní zásoby. VĀtšinou všichni víme, co to které slovo znamená, ale ne zas všichni vĀdí, jak se to správnĀ píše. To si necháme na pĀĀíštĀ - dnes se zamĀĀím jen na ukázky nĀkterých slov, kterými se naše drahá Āština obohatila. VĀĀĀím, Āše se budete divit, odkud Āše to které slovíško je...

VýpĀĀky z indoevropských jazykĀ

Ze slovanských jazykĀ:

Z ruštiny: mnoho pĀĀejímek v dobĀ národního obrození: jezero, vesmír, mroš, nĀš, vzduch, ale i pozdĀjší pĀĀejímky z období komunismu ve 20. stol. V mnoha pĀĀípadech se jedná o zkratková slova, jako napĀ artĀl, kolchoz, komsomolec, politruk, samizdat. Z jiných slov napĀĀ. bezprizorný, borec, prĀmysl, vodka, závod.

Z jihoslovanských jazykĀ: Āšník, chobotnice, junák, smokev, vampýr.

Z polštiny: bryĀka, horal, lidový, mazurka, obĀmad, tklivý, z nespisovných a obecnĀ Āšských slov napĀĀ.

Z germánských jazykĀ:

Z angliĀtiny: mnoho termínĀ pĀĀejato od konce 19. stol. zejména z odvĀtví sportu: fotbal, gól, hokej, ofsajd, snowboard, pozdĀji i techniky, zvláštĀ výpoĀetní: internet, server, software, moderní hudby: rock, punk, metal a literatury: fantasy, sci-fi. Další pĀĀejatá slova napĀĀ. biftek, dĀš, farma, kovboj, svetr, víkend.

Z nĀmĀiny: nejvíce pĀĀejatých slov v ĀštinĀ pochází z nĀmĀiny, napĀĀ. cibule, hejtman, knedlík, kšnudle, pytel, rytíĀ, stodola, špejle, šunka, talíĀ, rovnĀš velmi frekventovaná slovesa muset Āi malovat. NĀkteré germanismy mají spíše hovorový nebo slangový charakter: buĀt,rašple, ratlík, pĀĀípadnĀ vyslovenĀ nespisovné aš vulgární: ksicht, kšeft, póvl, šlompák.

Z holandštiny: duna, halibut, kajuta, kóje, polder.

Z afrikánštiny: komando, trek.

Ze švédštiny: moped, nikl, ombudsman, skanzen.

Z norštiny a islandštiny: alka, fjord, gejzír, loft.

Z jidiš: hlavnĀ hovorová slova, napĀĀ. Āšurbes, pajzl, šoufl, ale i spisovné slovo šoulet.

Z franštiny: baron.

Z gótštiny: kotel, velbloud.

Z románských jazykĀ:

Z latiny: zejména církevní terminologie a internacionalismy z oblasti vĀdy, nábošenství, vojenství Āi politiky. NapĀĀ. biskup, generál, kostel, klášter, komora, magistr, major, ministr, prezident, princ, republika, škola, výjimeĀnĀ i nespisovná slova: špleuĀka.

Z italštiny: zejména hudební terminologie, napĀĀ. alt, forte, kapela, libreto, piano, primadona, tenor. Dále umĀní a architektury: arkáda, busta, mansarda, štuk. Další slova, napĀĀ. banka, citadela, groteska, mafie, pizza, špagety.

Z španĀlštiny: albatros, armáda, bandita, hola, jadeit, rodeo, siesta, tuĀák.

Z portugalštiny: fetiš, kasta, makak, negr, pagoda.

Z francouzštiny: mnoho slov, nĀkterá pĀšejatá jiš ve stĀmedovĀku a raném novovĀku: kavalír, páš, turn VÍce pĀĀejímek z období 18.-19. století, Āasto z oboru módy a umĀní, napĀĀ.: ateliér, balustráda, kostým, lila manšeta, móda, parfém, rĀš, terasa. Také z gastronomie: bujón, filé, krém, majonéza, Āšelé, vojenství politiky: aféra, batalion, dragoun, kapitán, rešim. Dále napĀĀ. inšénýr, mariáš, relé, terén. Také nĀkterá nespisovná a vulgární slova, napĀĀ. bordel, mordyjé.

Z rumunštiny: většinou slova související s valašskou kolonizací a pastýřstvím, například bryndá, salaš, valach, vatra, dále například palaška.

Z indoíránských jazyků:

Ze sanskrtu: atol, buddha, cukr, guru, jóga, krajta, lak, opál, rýže, safír, sloka, šakal.

Z hindštiny: džungle, puněk, šampon.

Z bengálštiny: bungalov, juta.

Z nepálštiny: panda.

Z perštiny: asasín, bakšič, balkon, bazar, divan, kaftan, limonáda, magie, pyžamo, sandály, šachy, tapeta, tygr.

Z romštiny: hovorové, argotové a vulgární termíny, například šokl, šórovat, love, vajgl.

Z řeštiny: zejména církevní terminologie a internacionalismy z oblasti vědy, medicíny a politiky. Například anděl, Bible, biologie, demokracie, drak, filozofie, fyzika, klinika, krokodýl, lev, papír, politika, symposium, syndrom, syntéza.

Z keltských jazyků: flanel, klan, golf, menhir, pléd, poník, slogan.

Výpůjčky z ugrofinských a altajských jazyků

Z finštiny: kambala, sauna, tundra.

Ze sámštiny: lumík.

Z maarštiny: baškory, bunda, šardáš, guláš, husar, koš, palcát, paprika, šavle, šohaj, vyšle.

Z jakutštiny: mamut (?).

Z mongolštiny: bohatýr, dalajlama, horda, hulán, hurá, chán, jurta, knuta.

Z tureštiny: šabraka, šakan, šimšmy, chomout, jogurt, karabáš, karakal, kefir, kiosky, koliba, kukušice, pilaf, sofa, tulipán.

Z tatarštiny: buran, kaviár, kozák, kulak, papacha, tajga.

Z evenkštiny: šaman.

Výpůjčky z drávidských jazyků

Z kannadštiny: dhoule.

Z tamilštiny: kari, mango, mungo, páv, pepř, týk.

Z telugštiny: bandikut.

VýpĚjky z afroasijských jazykĚ

Z hebrejĚ: aleluja, amen, balzám, eden, hosanna, kabala, rabín, satan. NĚkterá hovorová slova: chucpe, kibicovat, koĚer, meĚuge, miĚmaĚ.

Z aramejĚ: farizej, opat.

Z arabĚ: admirál, algebra, benzín, cifra, gazela, elixír, fenek, chemie, jasmín, karafa, karavana, káva, matrace, nafta, sirup, Ěafrán, Ěejk, Ěepenát, tarif, varan, Ěirafa.

Ze staré egyptĚ: blĚza, endivie, faraon.

Z berberských jazykĚ: harissa, nomád.

VýpĚjky z jazykĚ východní Asie

Z ĚinĚ: Ěaj, ginkgo, kaolin, keĚup, kung fu, liĚi, sója, tajfun, tofu, ĚenĚen.

Z japonĚ: bonsaj, dĚudo, gejša, karaoke, kimono, samuraj, sudoku, sumo, suĚi.

Z korejĚ: taekwondo.

Z tibetĚ: jak, láma.

Z jazyka miĚmi: takín.

Z malajĚ: agar agar, babirusa, bambus, batik, binturong, durian, dĚunka, gekon, gong, kafr, kakadu, orangutan, ratan, ságo.

Z tagalĚ: jojo, ylang ylang.

VýpĚjky z jazykĚ Austrálie a Oceánie

Z polynéských jazykĚ:

Z havajĚ: hula, ukulele.

Z maorĚ: kakapo, kea, kivi, moa, takahe.

ze samojĚ: tetování.

Z tonĚĚ: tabu.

Z australských jazykĚ: bumerang, dingo, koala, vombat.

VýpĚjky z afrických jazykĚ

Z wolofĚ: banán.

Z lubĚ: Ěimpanz.

Ze zuluĚ: impala.

Z jazyka tswana: tilápie.

Z mandingĚ: kola.

Z igboĚ: okra

Ze konĚĚ: okapi, zebra.

Ze svahilĚ: dengue, mamba, safari.

Z bantuských jazykĚ: baobab, bongo, djembe, vúdú, zombie.

Z kojsanských jazykĚ: gnu, kvaga.

Z malgaĚ: aje aje, indri, ravenala, sífaka.

VýpĚjky z jazykĚ Ameriky

Z inuitĚ: anorak, iglú, kajak, keporkak, malamut.

Z algonkinských jazykĚ: hickory, karibu, Manitou, squaw, tobogán, tomahavk, totem, vigvam, wapiti.

Z lakotĚ: týpí.

Z kríkštiny: katalpa.

Z Āinúkštiny: potlach.

Z nahuatlu: avokádo, Āokoláda, chilli, kojot, ocelot, kvesal, tomato.

Z mayštiny: cigáro.

Z aravackých jazykštiny: hamaka, kajman, kolibštiny, kvajáva, leguán, mangrove, savana.

Z karibských jazykštiny: kanibal, papája.

Z jazyka Āibštiny: barbecue.

Z keštiny: Āerimoja, koka, kondor, lama, pampa, puma, vikuštiny.

Z ajmarštiny: alpaka.

Z mapuštiny: araukárie, ponštiny.

Z jazyka guaraní: jaguarundi, kapybara, nandu.

Z jazyka tupí: aguti, ara, ananas, jabiru, jaguár, maniok, piraštiny, seriema, tapír, tanga, teju, tukan.

Výpštiny z jiných jazykštiny

Z etruštiny: aréna, ceremoniál.

Z baskištiny: anštiny, harpuna, pelota.

Z kavkazských jazykštiny: kinštiny, štiny.

zajímavé, co?

d@niela, Āeštinou posedlá